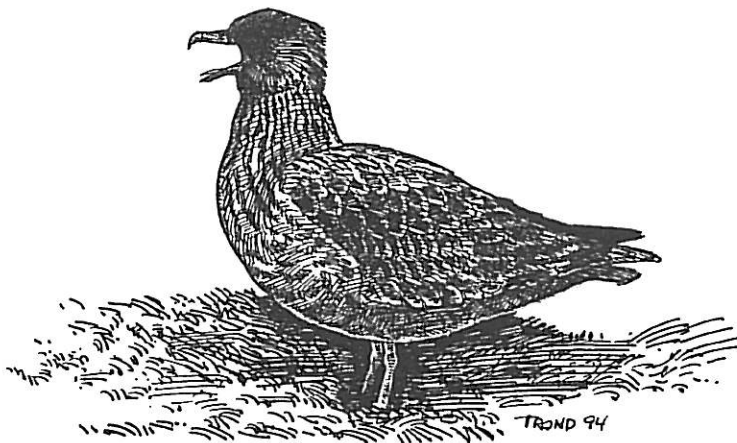

Storjo *Stercorarius skua*

Global utbredelse

De store joene har sin hovedutbredelse i Sørhavet, og det er tegn som peker på at den eneste nordlige representant, vår storjo *S. skua* har innvandret til Nord-Atlanteren i historisk tid (Furness 1987). Den hekker nå vanlig på Shetland, Island, Færøyene og Orknøyene, og har i de senere år også kolonisert Hebridene, Vest- og Nord-Norge, Kola-halvøya og flere av øyene på Svalbard, samt Jan Mayen.

Flere andre underarter (antallet veksler med hvilken autoritet man følger) hekker ulike steder i Sørhavet, fra Tristan de Cunha til Antarktis.

Norsk utbredelse og habitatvalg

Storjoen ble først funnet hekkende i Nord-Norge på Loppa i Vest-Finnmark, i 1975 (Vader 1980) og i Vest-Norge på Runde i Møre & Romsdal i 1980 (Folkestad m.fl. 1980). Disse to fylkene er fortsatt senteret for artens hekkeområder i Norge, selv om arten siden 1988 eller 1989 også hekker på Røst, og enkelte revirhevdende par også har vært observert andre steder i Trøndelag og Nordland (Vader m.fl. in prep.)

Storjoen er i Norge en utpreget kystfugl, og alle hekkepar hittil er blitt funnet enten nær fuglefjell eller på mindre øyer med store kolonier av måker og terner. Joene hekker helst på «utsiktstomter» — flate partier på toppen av hekkeøyene — som oftest i ganske tørr hei-vegetasjon. Selve reiret er bare en grop som skrapes i bakken, mens reviret også alltid inneholder en stor tue eller stein som «frivakten» benytter som utsiktsplass.

Bestandsstørrelse og bestandsutvikling

I Vest-Norge har antallet hekkende par økt fra ett i 1980 til ca. 20 i 1990, til tross for en del problemer med eggrovare.

Situasjonen i Nord-Norge er mer uoversiktlig, men det ser ut at veksten er langsommere her, med ikke mer enn 10-15 sikre par i 1990 (Vader m.fl. in prep.)

Sannsynligvis vil storjoen etter hvert bli etablert som hekkefugl langs store deler av norskekysten nord for Rogaland. I dag regner vi med at 30-40 par hekker i landet (Tabell 1).

Hekkebiologi

Storjoen hekker forholdsvis tidlig; eggene blir lagt i slutten av mai - begynnelsen av juni, også i Nord-Norge. Rugetiden er ca. 30 døgn. Ungene forlater reiret kort etter klekking, men holder seg i foreldrenes territorium fram til flygedyktig alder (40-45 døgn gamle). Foreldrene forsvare reir og unger mot alle inntrengere ved iherdige luftangrep, men graden av aggressivitet varierer meget fra par til par.

Arten er monogam, tilsynelatende i et livsvarig forhold. Likevel er grupper der 3 fugler samarbeider om å få fram ungekullet registrert i noen tilfeller på den sørlige halvøya. Etablerte par kan være svært lette å komme tett innpå på hekkeplassen, men unødig forstyrrelse fra fotografer og andre fugleinteresserte bør like fullt unngås. Ved nyetablerte hekke-lokaliteter i Norge ser vi gjerne at fugler okkuperer territoriet også året før hekking blir registrert.

Trekkforhold

Storjoen forlater hekkeområdene i august-september, og de voksne fuglene fra Shetland overvintrer stort sett i de kystnære havområdene rundt SV-Europa. Ungfuglene drar mye lengre avsted, til tropene om vinteren og over hele Nord-Atlanteren om sommeren (Furness 1987). Vi har ikke gjenfunn av norske hekkefugler enda, men da våre hekkefugler stort sett stammer fra den skotske bestanden, er bildet sannsynligvis det samme.

Utenom hekketiden opptrer storjoen ofte solitært, av og til i grupper på to eller tre fugler. Som andre joer skaffer storjoen seg ofte mat ved å tilrane seg bytte fra andre fugler, men den tar også åtsler når annen føde ikke er tilgjengelig og følger ofte fiskebåter på jakt etter dumpet fisk.

Wim Vader

Storjo *Stercorarius skua*

8 ● Konstatert hekking

3 ● Sannsynlig hekking

4 ● Mulig hekking

Detaljeringsgrad: 10 x 10 km

